

Raus kyrka

Lunds stift

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2015-12-04

jais
arkitekter

—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Raus kyrka

Raus församling, Helsingborgs pastorat, Helsingborgs kontrakt, Lunds stift
Helsingborgs socken, Ramlösa 7:4, Helsingborgs kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Raus kyrka ligger intill Råån i södra utkanten av Helsingborg, ett par km från åns utlopp och det gamla fiskeläget Råå.

Området har varit befolkat sen mycket lång tid tillbaka, under järnåldern var området kring Råån centralbygden i Helsingborgstrakten. Vikingatida och tidigmedeltida bebyggelseämningar är hittade intill Raus kyrka. Vid 1000-talet ökade Helsingborgs betydelse och centralbygden flyttades från området runt Råån. Under 1100-talet bildades socknarna och Raus kyrka uppfördes. På 1300-talet härjades området av pesten och nybyggnad upphörde. Under 1400-talet återhämtade sig trakten och kyrkan utvidgades. På kartor från början av 1800-talet fanns en by med flera gårdar i kyrkans närhet. Vid skiftet 1829 flyttades de flesta gårdarna ut i landskapet. Vid sekelskiftet 1800/1900 försköts expansionen till Råå fiskesamhälle där ett församlingshus byggdes 1928.

Ett vadställe med stenblock har funnits sedan lång tid tillbaka över Råån just söder om kyrkan. I slutet av 1800-talet ersattes det med en bro.

Bäckagården norr om kyrkan.

F.d. skolan längs gången till kyrkans huvudentré.

Kvar av kyrkbyn idag är delar av Bäckagården, en korsvirkeslänga med halmtak som ligger strax norr om kyrkan och används av kyrkogårdsförvaltningen. Till gården hör ytterligare en korsvirkesbyggnad som används som förråd.

Längs den stenlagda gången till kyrkans huvudentré ligger en skolbyggnad från 1849 som numera används som samlingslokal. En åttkantig träpaviljong har församlingen

byggt som väderskydd.

Kyrkotomten går i söder fram till Råån och tomten omges på alla sidor utom norr av en skog med lövträd. Bäckagården och parkeringen ligger norr om kyrkan, mellan gamla och nya kyrkogården, men tillhör inte kyrkotomten.

Kyrkobyggnaden

Raus kyrka byggdes troligen under 1100-talet och bestod då av långhus med smalare kor och halvrund absid. Sannolikt fanns också ett smalt kvadratisk västtorn. Fönstren var små, rundbågade och högsittande. Innertaket var ett plant trätak. Under senare delen av 1400-talet ersattes trätaket med valv som kalkmålades. Vid denna tid gjordes också en västförlängning med ytterligare en travé i långhuset och det äldre tornet revs. Huruvida utbyggnaden var enbart en förlängning eller det var ett västtorn som senare raserats är inte klarlagt. Brunius anser att det var en tornförlängning i väster medan T. Mårtensson avvisar torntanken och anser att de tjocka murväggarna har att göra med att de anpassats för valvslagning.

Likt många romanska kyrkor var den från början oputsad med blev troligen under senare delen av 1700-talet vitputsad. Kyrkan har sen lång tid haft en fristående klockstapel, 1782 var den fallfärdig och byggdes upp på nytt.

Kyrkan har renoverats, underhållits och byggts om under årens lopp, tak har bytts flera gånger.

I början av 1800-talet gjordes en planritning av kyrkans dåvarande utseende. Den bestod då av långhus, kor med absid, västparti och ett kvadratisk vapenhus i söder. På södra sidan fanns två fönster och i väster ett större fönster.

På grund av den stora befolkningsökningen under 1700-1800-talet och tidsandan byggdes kyrkan till 1840 efter ritningar av arkitekt Johan Fredrik Åbom. Detta innebar att befintligt kor, absid och vapenhus revs och sydportalen sattes igen. Ett tvärskepp byggdes samt ett nytt kvadratisk kor. Nykyrkan och den gamla kyrkan fick enhetliga rundbågiga fönster av trä. Taket täcktes av gult Höganästegel som svartjärades.

JF Åbom (1817-1900) var anställd på överintendentsämbetet och har ritat ett flertal offentliga byggnader i hela Sverige, bland dem Berns salonger.

1850 byggdes nuvarande läktare i sidoskeppen och en läktarbarriär köptes in från S:ta Mariakyrkan i Helsingborg. 1868 uppfördes orgelläktaren i kyrkans västdel.

1886 och 1905 slogs valv i kor och tvärskepp och fönster- och dörröppningar byggdes om till spetsbågiga öppningar. Fönstren försågs med gjutjärnsbågar.

1905 sänktes golvet och ett äldre golv av sandsten hittades. Viktoriaplattor lades på golvet. Orgelläktaren byggdes ut. En blå stjärnhimmel målades vid altaret och valvet som senare målades över.

1931 kläddes alla dörrarna med koppar och taket över gamla delen täcktes med koppar. Arkitekt var stadsarkitekt Arvid Fuhre.

1934 sattes nya fönster med antikglas in i kyrkan. Golvet byttes från viktoriaplattor till tegel i gångarna och trä i bänkkvarteren. Nya bänkar tillverkades. Äldre kalkmålningar togs fram. Arkitekt var Arnold Salomon-Sörensen. Året efter fick fönstren i långhuset glasmålningar av Hugo Gehlin. Klockstapelns tak täcktes med ekspån istället för papptak. 1938 flyttades sakristian från koret till norra korsarmen.

1949 täcktes kyrkans valv med stenuullsmattor.

1953 gjorde Hugo Gehlin glasmålningar i korfönstren.

1990 gjordes en invändig renovering efter handlingar av Forsberg & Wikerstål arkitekter omfattande bl.a. nya väggar av ek till vapenhus, sakristia och vaktmästeri. Ny trappa till orgelläktaren. Sex bänkrader togs bort vid västingången. Nya ankarjärn och dragstag. Ljuskronorna elektrifierades. Konservatorarbete genomfördes på inventarierna.

2004 byggdes en handikappramp av granit vid västentrén och 2007 byggdes ett wc i vapenhuset efter handlingar av Wikerstål arkitekter.

Exteriör

Kyrkan består av ett romanskt långhus, en senmedeltida västförlängning med samma bredd som långhuset samt nykyrkan från 1840 med tvärskepp och rakavslutat kor. Murarna är vitkalkade och spritputsade med slätputsade omfattningar. Fönster- och dörröppningar är spetsbågiga och taket belagt med kopparplåt. En fristående klockstapel ersätter torn.

Kyrkans grundläggning är förmodligen gråsten. Murarna i den romanska delen är byggd av kvaderhuggen nordvästskånsk sandsten. Västförlängningen är byggd av återanvänd kvaderhuggen sandsten med inslag av tegel.

Nykyrkans murar är av kluven gråsten. Återanvända delar från det rivna koret och absiden är använt i nykyrkan och i de övre skiften finns kvaderhuggen sandsten och skulpturala detaljer. Nykyrkan har en putsad taklist av trä, gavlarna en gesims av putsat tegel, hörnen är markerade med slätputsade pilastrar.

I västgaveln finns ett grovt hugget ansikte av sandsten som eventuellt är en återanvänd skulptur från kyrkan som fått en ny placering när kyrkan västförlängdes. Västdelen har en gesims av tegel med sågskift.

De romanska delarna av långhuset har en skråkantad sockel och profilerad takgesims.

De tolv större fönsteröppningarna är spetsbågiga med ett språng och slätputsade.

Fönstren är av järn, svartmålade och spröjsade. Solbänkarna är klädda med svart plåt.

Dessutom finns tre mindre runda fönster över portalerna.

En romansk fönsteröppning togs fram 1960 vid en renovering. Den är synlig på kyrkans norra sida och visas som blindfönster med omfattning av gul sandsten.

Ytterligare ett romanskt fönster är synligt på vinden ovan valven på långhusets södra sida.

Fasad mot nordöst. Kor och sidoskepp.

Fasad mot norr. Romanskt fönster.

Fasad mot söder. Sidoskepp och klockstapel.

Fasad mot sydväst.

Kyrkan har fyra ingångar. Samtliga har trappor av granit och sitter i spetsbågiga öppningar med ett till tre språng. Dörrarna är rakavslutade dubbeldörrar, klädda med kopparplåt som är indelad i kassetter. Ovan dörrarna sitter fönster som tar upp den spetsbågiga formen. Den östra portalen skiljer sig och flankeras av två pilastrar med kapitäl vid sidan om dörren.

Taket är belagt med kopparplåt i skivtäckning med förskjutna hakfalsar. I nocken sitter små takhuvor för ventilation av vinden. Hängrännorna är av koppar medan stuprören är utbytta mot svart och brun plåt. Trappgavlarna på långhusets västfasad är avtäckta med munk och nunnetegel.

Interiör

Från västporten når man vapenhuset. Dörren sitter i en djup nisch som visar murens kraftiga dimension. I vapenhuset finns toalett och en ektrappa med öppna steg upp till orgelläktaren. Vapenhuset har golv av tegel, putsade, vitkalkade väggar och i tak av

gråmålade bräddor som är orgelläktarens golv. En vägg av stående ekpanel avdelar toalett och långhus.

Kyrkorum

Kyrkorummet består av långhus, korsarmar och kor. Kyrkorummet är avdelat med skiljeväggar i väster för vapenhus och i korsarmen mot söder för sakristia och i korsarmen mot norr för vaktmästaren.

Genom en dubbeldörr klädd i ek kommer man in under orgelläktaren i långhuset där bakre delen är inredd med bokbord, mixerbord och barnhörna.

Slutna bänkar står på ömse sidor om mittgången, både i långhuset och i korsarmarna.

Dopfunten står på södra sidan och predikstolen på norra sidan i långhuset.

De lågt sittande fönstren i långhuset har fönsterbänkar av tegel. Innanfönstren är blyinfattade antikglas med glasmålningar i ett rektangulärt fält i mitten av fönstret.

Korets två fönster är helt täckta med glasmålningar.

Golvet är belagt med rött tegel lagt på flatan, i bänkkvarteren ligger fernissat brädgolv. Väggarna är putsade och kalkade, utom i den nordvästra delen där murverket är synligt och väggen endast är kalkad.

Den romanska delen av långhuset är täckt med tre spetsbågiga kryssvalv av tegel. Valven är sekundära, uppförda på 1400-talet, och vilar på pilastrar med tre språng och kapitälband. Ribborna är rektangulära och avsmalnar mot pilastrarna. Sköld-, gördelbågar och ribbor är försedda med kalkmålningar i rött och blått med vinrankor och hjärtformade blad. Av valvkappornas målningar är endast mycket små fragment bevarade. I långhusets norra vägg finns större fragment av en kalkmålning av korsfästelsen. Målningarna dateras till 1475-1500 och anses tillhöra Helsingörgruppen.

I taket hänger mässingljuskronor och en glaskrona.

Västförlängningen är välvd med ett kryssvalv som förmodligen är uppfört samtidigt med murarna. Valvet vilar på väggarna utan pilastrar. Västdelen är antagligen uppfört strax efter långhuset kalkmålades eftersom västdelen inte målats.

Sidoskepp och kor hade vid nybyggnaden 1840 trätunnvalv respektive plant trätak, senare slogs spetsbågiga kryssvalv. Valvribborna vilar på pilastrar utan gördelband. Det röda teglet på golvet är genomgående även i sidoskeppen, koret, sakristian och vaktmästeriet. Koret är upphöjt två steg, trappan är tegelklädd. Altare med altaruppsats står i koret, liksom ljusbärare och dopträd.

Båda sidoskeppen har läktare. Dess barriärer är från 1628 och kommer från S:ta Maria kyrka i Helsingborg och köptes in 1850 då läktarna byggdes. Barriären är i renässansstil med broskornamentik. Svarvade smala balustrar avdelas med stolpar med kvinnofigurer med attribut som symboliserar dygderna.

Sidoskeppen avdelas längst i norr och söder med ekpanelklädda väggar med smala slitsar av glas och en ekdörr med mässingshandtag. Från dessa utrymmen, sakristia och vaktmästeri, nås läktarna via trätrappor.

Långhuset mot koret i öster.

Sidoskepp med läktare mot söder.

Långhuset mot orgelläktaren.

Orgelläktaren i väster har en barriär från sekelskiftet 1800/1900 som är tillverkad i samma stil men enklare än sidoskeppens barriärer. Den saknar broskornamentik och figurer på stolparna.

Orgelläktaren har golv av linoleum och taket är långhusets kryssvalv som vilar på muren utan pilastrar.

Vinden nås med lång lös stege till en lucka i valvkappan i långhuset. Takstolen av ek

över långhuset består av genomgående takbjälkar med sparrar och högsittande hanband. I varje takstol finns sex snedsträvor placerade som en solfjäder. Taklaget kan vara delvis romanskt enligt T Mårtensson, eller en senare efterbildning av en romansk konstruktion enligt antikvarie Petter Jansson.

Inredning och inventarier

Altare av målat trä från 1600-talet. Framsidan är indelad i tre rundbågsfält avdelade med kannelerade pilastrar. I rundbågsfälten finns ljusgrön beslagsornamentik. Altarskivan är av trä.

Altaruppsatsen är daterad till 1600-talets första hälft. Den består av tre altartavlor omgivna av broskornamentik och en inskriftstavla. Överstykets tavla föreställer korsfästelsen. Mittpartiets två tavlor föreställer syndafallet och nattvarden. Tavlan med syndafallet är troligen av Sören Kjær.

Altarringen av ek är byggd 1953 efter A Salomon-Sörensens ritningar. Den består av över- och underliggare och stolpar. Mellan stolparna finns ett gallerverk av rektanglar. Knäfallet är tygklätt.

Predikstol.

Dopfunten.

Glasmålning av Hugo Gehlin.

Dopfunten av ignabergakalksten från 1938 är ritad av arkitekt A. Salomon-Sörensen. Funten är utformad som en bred kolonn på en dorisk bas som står på ett kvadratisk fundament. Cuppan som vidgar sig något uppåt har en hålkäl och inskription i ovankant.

Predikstolen av målad ek är daterad till 1600-talet utförd med rik skulptur i renässansstil. En åttkantig korg står på en pelare. Korgens sidor avdelas med kvinnliga

joniska halvfigurer med maskaroner nedtill. Figurerna personifierar dygderna och framställs med sina attribut.

Bänkinredningen är av ek från 1934 ritad av A. Salomon-Sörensen. De slutna bänkarna är uppbyggda av ramverk med speglar i dörr, sidostycken och bakstycke. Gavlar och dörrar är rakt avslutade i ovankant.

På läktarna står en äldre öppen, gråmålad bänkinredning från 1932 av Arvid Fuhre.

Orgeln tillverkades 1966 av orgelbyggare Hammarberg. Fasaden av gråmålat trä är indelad i sex rektangulära fält med snedskurna avslutningar. I övre delen finns genombruten förgylld dekor i ett abstrakt mönster.

Kyrkklockorna av malm hänger i den fristående klockstapeln. *Storklockan* är omgjuten 1817 av "klåckgjutaren" Lars Ohlsson i Malmö och dessförinnan av Jonas Wetterholtz i Malmö 1782. Den äldsta klockan göts 1456.

Lillklockan är omgjuten 1881 av A. Beckman & co, den äldre lillklockan göts 1788.

Övrigt

Glasmålningar i långhus från 1935 och i kor från 1953 av Hugo Gehlin. Målningarna skildrar scener ur Jesus liv. De är utförda i klara färger mot en blå bakgrund.

Ambo av fur. Omnämns 1662 bland inventarier. Är en tidigare klockarstol som gjorts om.

Triumfkrucifix av ek daterat till 1400-talet.

Madonnaskulptur av ek daterad till 1400-talet. Maria med Jesusbarnet sittande på hennes vänstra knä.

Gravhäll av kalksten från 1673 som tidigare legat inne kyrkan. Står nu mot kyrkans norra fasad.

Kyrkogården

Kyrkogården var tidigare mindre och omfattade bara backen mot söder närmast kyrkan. Under 1800-talet behövdes mer plats och 1824 och 1859 har kyrkogården utvidgats åt söder, öster och väster. Den blev ändå fullbelagd och 1880 anlades en helt ny kyrkogård i Råå fiskesamhälle ett par kilometer bort. 1984 beslutades om utvidgning av Raus kyrkogård åt norr, på andra sidan parkeringen, och fortsatt expansion är där möjlig. 1991 anlades en minneslund.

En liten pestkyrkogård har funnits öster om nuvarande kyrkogård för att ta hand om pestoffren 1710.

Gamla kyrkogården omges av en kallmur. Mot söder längs Råån är muren avtäckt

med kalkstensplattor. Entréerna är smidesgrindar som omges av kraftiga murade hörnstolpar avtäckta med plåt. Mot öster växer stora askar, mot söder mindre mannabokar.

Kyrkogården sluttar kraftigt ner mot söder ända fram till Råån. En del gravar har inramning av buxbom eller stenram, många gravstenar står i gräs. Flera buxbomshäckar är förväxta och döljer helt gravstenarna och häckarna bildar istället skulpturala former. Gångarna är dels av singel och dels av kalkstensplattor. Kyrkan omges med en kant av kullersten.

Många stenar är från förra sekelskiftet i stående format. Här syns den avbrutna trädstammen och flera stenar har infällda porslinsmedaljonger. Bland gravstenarna märks bl.a. konstnär Hugo Gehlin som gjort alla målningar i kyrkofönstren, och Ruben Rausing som grundade TetraPak och tog sitt namn från Raus.

Den nyanlagda kyrkogården norr om kyrkan omgärdas av friväxande buskar av flera sorter. Gravarna står dels i raka rader längs rygghäckar av friväxande ölandstok, dels står de i rundare former med liggande stenar och en mängd perenner.

Minneslunden har en skulptur "Livstener" av Olle Bladh från 2004. Den är av vit marmor och svart sten med ett vattenspel. På minneslunden finns även en brunn för snittblommor.

Gamla kyrkogården mot söder.

Nya kyrkogården.

Byggnader på kyrkotomten

En fristående klockstapel står i vinkeln mellan koret och södra korsarmen.

Klockstapeln är kvadratisk med uppåt avsmalnande sidor som är klädda med tjärad lockpanel. Överst finns ljudluckor. Topptaket är kraftigt överkragande och klätt med ekspån. Stommen består av fyra hörnstolpar och två stolpar i mitten. Virket är huvudsakligen fur med inslag av äldre ek som antagligen är återanvänt. Den ena mittstolpen av ek kan vara senmedeltid enl. Petter Jansson. Kyrkans äldsta klocka göts 1456, kanske har den hängt i den föregående klockstapeln som stod på samma plats som den befintliga som återuppbyggdes 1782. En brant trappa leder upp till klockvåningen som helt upptas av klockstolen med två klockor.

Kulturhistorisk karaktärisering för Raus kyrkoanläggning

Raus kyrkas värde består i dess vackra läge, dess sammanhang med gård och skola som visar den äldre försvunna byn, dess säregna kyrkogård, dess romanska murverk och takstolar, de senmedeltida valven med kalkmålningar, 1600-tals inredningen och den fristående klockstapeln.

Raus kyrka är mycket naturskönt belägen intill Råån och omges av lövskog i dalgången. Kyrkogården i terrasser karaktäriseras av den branta lutningen mot Råån med flera äldre gravar stående i gräs eller med inramning av buxbom eller sten. Buxbomsinramningen har på flera gravar låtit växa under flera år och bildar nu stora gröna skulpturer på kyrkogården. Kyrkogårdens inramning med kallmur och entréer med kraftiga murade grindstolpar är betydelsefull.

Kyrkan omgavs tidigare av en by, numera kvarstår två korsvirkeshus, skolan och kyrkan som representerar Raus försvunna by. Omgivningen med gamla hus, ån och lövskog är mycket stämningsskapande.

Kyrkan är byggd på 1100-talet, valvslagen på 1400-talet och västförlängd, tillbyggd med tvärskepp och nytt kor på 1840. En fristående klockstapel står på kyrkogården. Fristående klockstaplar var under 1600-1700-talet mycket vanligt, numera återstår bara nio stycken i Skåne, alla fyrkantiga brädklädda stolpkonstruktioner liksom den i Raus.

Exteriören karaktäriseras av vitputsade murar med spetsbågiga fönster- och dörröppningar och koppartak. De romanska murarna är byggda av kvaderhuggen sandsten från nordvästskåne. De tillbyggda korsarmarna av gråsten innehåller byggnadsdelar från rivna delar av medeltidskyrkan. Romanska fönster är synliga på vinden och ett fönster är frilagt i fasaden vilket ger kunskap om den medeltida kyrkan, liksom takstolarna gör. Exteriören karaktäriseras av tre faser, det medeltida långhuset 1840-tals tilläggen med korsarmarna och förra sekelskiftets spetsbågiga fönster med nygotikens ideal.

Interiört präglas kyrkorummet av valven, tegelgolvet och de målade fönstren. De låga medeltida valven vars ribbor är dekorativt målade med bladslingor från slutet av 1400-talet bidrar starkt till upplevelsen av kyrkorummet. Fragment av korsfästelsen finns på långhusets norra vägg.

Kyrkan har flera 1600-talsinredningar, predikstol, altaruppsats, altare och läktarbarriärer som är rikt skulpterade och av hög konstnärlig klass.

De nya tilläggen i form av bänkar och avskiljningsväggar är samkomponerade i ek och omsorgsfullt utformade.

Kyrkan är en mycket omtyckt kyrka för bröllop, dop och begravningar.

Rekommendationer

- Det medeltida murverket och taklaget bör behandlas med varsamhet.
- Kyrkorummet bevarar en ålderdomlig och stämningsfull karaktär, där olika tidsskikt och inventarier samspelar på ett bra sätt. Varsamhet bör därför gälla vid förändring av kyrkans disposition eller insättandet av nya föremål i kyrkorummet. Invändigt bör återstående kalkmålningar värnas.
- Bland inventarierna bör särskilda varsamhetskrav gälla för läktarbarriär, predikstol och altaruppsats från 1600-tal.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Kyrkoanläggningen ligger inom riksintresse för kulturmiljövården Rååns dalgång och Riksintresse för Kustzonen och Riksintresse för naturvård Råån med omgivningar. Området är utpekad av länsstyrelsen som särskilt värdefull kulturmiljö Rååns dalgång.

Kyrkan ligger inom fornlämning Helsingborg 203:1 som är den gamla bytomten utifrån karta från 1826-1828.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, (utkast) opublicerad 2012

Skånska kyrkor, Skånes hembygdsförbunds årsbok 1997, Arlov, 1997

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Underhållsplan Raus kyrka 2007-08-10, Wikerstål Arkitekter (2007), Helsingborg

Kyrkogårdarna i Helsingborg, Kyrkogårds och fastighetsnämnden 1995

Raus, Välluvs och Bårslövs kyrkor Skåne, Torsten Mårtensson 1963

<http://www.martensson.net/raa/rauskyrka.html> hämtad 2015-09-16

https://sv.wikipedia.org/wiki/Raus_socken hämtad 2015-09-14

http://www.raa.se/publicerat/varia2012_17.pdf hämtad 2015-09-14

http://stadslexikon.helsingborg.se/index.php?title=Raus_kyrka hämtad 2015-09-14

http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html?utm_source=fornsok&utm_medium=block&utm_campaign=ux-test hämtad 2015-09-18

Muntliga uppgifter av antikvarie Petter Jansson

Övriga uppgifter

Denna rapport, en kulturhistorisk karaktäristik och bedömning av Raus kyrka, Helsingborgs kontrakt, har upprättats av:

Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA (rapportförfattare, inventering och foto)

Karl Johan Kember (granskare),

Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden,

JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Karakteriseringen har gjorts efter samråd med referensgrupp utsedd av Lunds stift.

Inventeringsdatum: 2015-09-14

Färdigställd rapport: 2015-12-04

Raus kyrka, - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk-natursten-sandsten Murverk-natursten-gråsten
Fasadmaterial:	Puts-spritputs Puts-slätputs
Fasadkulör:	vit
Takform:	Sadeltak Korstak
Taktäckningsmaterial:	Plåt-Koppar- förskjutna hakfalsar
Byggnadsdel:	Långhus Korsarm-norr Korsarm-söder Kor-fullbrett-öster